

บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

The leading role in the management of tourist attractions,
Lamphaya subdistrict muang District yala province

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ศรีนทร์ญา จังจริง

คณะผู้ศึกษา

นายบาซิล มะมิง

นายอิมรอน อาแด

นายฮาดี ยุติกา

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน
หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายงานวิจัย

บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

The leading role in the management of tourist attractions,
Lamphaya subdistrict muang District yala province

นายบาซิล	มะมิง	รหัสนักศึกษา 406422049
นายอิมรอน	อาแด	รหัสนักศึกษา 406422049
นายฮาดี	ยุติกา	รหัสนักศึกษา 406422049

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน
หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การอนุมัติ

หัวข้อพิเศษ : บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
: The leading role in the management of tourist attractions,
Lamphaya subdisrict muang District yala province

ผู้วิจัย : นายบาซิล มะมิง, นายอิรอน อาแด, นายฮาดี ยุติกา

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิต

สาขา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปีการศึกษา : 2567

อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้อพิเศษ

.....
(อาจารย์ศรินทร์ญา จังจริง)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน อนุมัติให้นับ
การศึกษาหัวข้อพิเศษเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบปฏิบัติสำเร็จของรายวิชานี้

.....
(ผศ. นินุสรา มินทรศักดิ์)

ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บทคัดย่อ

หัวข้อพิเศษ : บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง
จังหวัดยะลา

ชื่อผู้วิจัย : นายบาซิล มะมิง, นายอิมรอน อาแด, นายฮาดี ยุติกา

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิต

สาขา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปีการศึกษา : 2567

รายงานการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบล ลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบล ลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย 1. รองปลัด จำนวน 1 คน 2. กำนัน จำนวน 1 คน 3. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 จำนวน 1 คน และ 4. ชาวบ้านในพื้นที่ จำนวน 4 คน รวมเป็น 7 คน

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่ 1. การศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถพิจารณาได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1) ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน ด้านที่ 2) ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้านที่ 3) ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม และวัตถุประสงค์ที่ 2 ได้มีการเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ด้านพื้นที่ 2) ด้านการจัดการ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : บทบาท , ผู้นำ , การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Abstract

Special topic : The role of leaders in managing ecotourism sites in Lampaya Subdistrict, Mueang District, Yala Province

Researcher names : Mr. Bazil Maming, Mr. Imron Adae, Mr. Hadee Yutika

Course : Bachelor of Political Science

Branch : Government and Public Law

Faculty : Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University

Academic Year :2024

This research report is a study of the leadership role in the management of ecotourism attractions in Lamphaya Subdistrict, Mueang District, Yala Province, with the objectives. 1. To study the role of leaders in the management of ecotourism attractions, Lamphaya Subdistrict, Mueang District, Yala Province. 2.To suggest guidelines for managing ecotourism attractions, Lamphaya Subdistrict, Mueang District, Yala Province, using qualitative research methods. which has the main informant Yala using qualitative research methods. The main informants include 1. Deputy Permanent Secretary, 1 person, 2. Village headman, 1 person, 3. Village Headman, Village No. 6, 1 person, and 4. Villagers in the area, 4 people, totaling 7 people.

The research results found that Objective 1. Studying the role of leaders in managing ecotourism destinations. Three aspects can be considered: 1) those who maintain or coordinate group members to live together; 2) those who carry out the group's mission to achieve its objectives. Area 3) The director creates contact and relationships in the group. And the second objective is to suggest guidelines for managing ecotourism destinations, consisting of 4 aspects: 1) area, 2) management, 3) activities and processes, and 4) participation.

Keywords: Role, Leadership, Ecotourism Management

กิตติกรรมประกาศ

หัวข้อพิเศษฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา ศรินทร์ญา จังจรง และคณะกรรมการหัวข้อพิเศษที่ได้ให้คำแนะนำ ติดตามความก้าวหน้าและคอยให้กำลังใจอยู่เสมอ ได้กรุณาเสียสละ อดทน อบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน ในความเมตตาให้กับผู้วิจัยเหนือกว่าครูที่จะพึงมีให้กับศิษย์โดยทั่วไป ซึ่งผู้ศึกษา ขอขอบคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณคณะกรรมการหัวข้อพิเศษทุกท่าน ที่ได้เสนอความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานชิ้นนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ และครอบครัวอันเปรียบเสมือนกัลยามิตรที่ได้ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจมาตลอด

คุณค่าอันพึงมีของรายงานจากหัวข้อพิเศษฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัย

สารบัญ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
บริบทพื้นที่ตำบลลำพะยา	4
แนวคิดทฤษฎีบทบาท	6
แนวคิดทฤษฎีผู้นำ	9
ทฤษฎีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	15
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	19
กรอบแนวคิดการวิจัย	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	23
ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	23

บทที่ 4 ผลการวิจัย	24
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุป	36
อภิปรายผล	38
ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม	41
บุคลากร	44
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	45
ภาคผนวก ข	50
ประวัติผู้วิจัย	53

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยมีการแบ่งการท่องเที่ยวไว้หลายรูปแบบ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการท่องเที่ยวเฉพาะทาง เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบนั้นมีความโดดเด่นและมีลักษณะเฉพาะตัว เนื่องจากการท่องเที่ยวแต่ละรูปแบบมีความแตกต่างทั้งด้านสถานที่ ด้านเวลา และสิ่งอำนวยความสะดวก การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในปัจจุบันนับว่าเป็นที่นิยมในกลุ่มของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการพักผ่อนกับธรรมชาติ ชอบทำกิจกรรมที่เน้นถึงสิ่งแวดล้อมเชิงธรรมชาติเป็นหลักและชอบการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ๆ แต่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้แบ่งได้หลายรูปแบบเช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ เป็นต้น ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติกำลังได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรเชิงธรรมชาติ รวมถึงความมีมาตรฐานของที่พักร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก มีการเดินทางที่สะดวก ปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว (สุธี เจริญศรี, 2558)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดผลกระทบในทางลบน้อยที่สุด แนวคิดนี้ได้รับความสนใจจากประเทศต่าง ๆ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา โดยได้รับความสนับสนุนจากองค์การสหประชาชาติและองค์การการท่องเที่ยวโลก ประเทศไทยก็ได้รับเอาแนวคิดนี้มาศึกษาและดำเนินการจนปรากฏผลเป็นรูปธรรมมากพอสมควร จากการศึกษาถึงผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า มีทั้งผลกระทบในทางบวกและผลกระทบในทางลบ โดยองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ องค์ประกอบด้านพื้นที่ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco System) ในพื้นที่นั้น ๆ โดยมีองค์ประกอบด้านการจัดการที่จะต้องที่มีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อมการป้องกันและจำกัดมลพิษ มลภาวะ และควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการยั่งยืน องค์ประกอบด้านกิจกรรมและเรียนรู้ โดยมีการให้

ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเป็นการท่องเที่ยวที่มีการค้าถึงถึงการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายการยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับตอบรอนเพื่อกลับมาว่าภาษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย (พระอติคุณ จิตวโร ระวัง เรือสังข์ และอินตา ศิริวรรณ,2563)

จังหวัดยะลาเป็นหนึ่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ จังหวัดและชุมชน อาทิ น้ำตกบูตง เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ น้ำตกบูตง ตั้งอยู่ที่ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เป็นน้ำตกที่มี 7 ชั้น แต่ละชั้นสูงประมาณ 10 เมตร มีสภาพเป็นป่าดงดิบชื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และน้ำตกบูตงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่กำลังเติบโตได้รับความสนใจจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติรวมถึงมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาจัดกิจกรรมและศึกษาเรียนรู้ธรรม

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกบูตงตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เพื่อที่จะศึกษาในตัวบทบาทของผู้นำในพื้นที่ตำบลลำพะยาหวังว่าผู้นำในชุมชนได้รับแบบข้อเสนอแนะแนวทางจัดการที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ขอบเขตพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

กำนันตำบลลำพะยา

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 6 ตำบลลำพะยา

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ถึงเดือน ตุลาคม 2567

เป็นระยะเวลา 4 เดือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับรู้ถึงกระบวนการต่างๆ ของบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. ทำให้ได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ซึ่งนำมาใช้เป็นประโยชน์
3. ได้รับรู้ถึงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี)

บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน

ผู้นำ หมายถึง ความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแลและควบคุมให้บุคคลากร

ขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นทั้งที่อยู่

ลักษณะที่เป็นรูปธรรมสามารถสัมผัสได้ และอยู่ในลักษณะที่เป็นนามธรรมไม่สามารถสัมผัสได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีศึกษาครั้งนี้ได้ทำการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้ำตกบุดง อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ผู้วิจัยขอเสนอแนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

- 2.1 บริบทพื้นที่ตำบลลำพะยา
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีบทบาท
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีผู้นำ
- 2.4 ทฤษฎีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บริบทพื้นที่ตำบลลำพะยา

ลำพะยามีประวัติที่ยาวนานมาสมัยก่อนตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์มีการปกครองแบบหัวเมือง เมืองปัตตานีเป็นหัวเมืองทางปักษ์ใต้ (ภาคใต้) ชื่อ ปัตตานี ดารุสลามผู้ปกครองหัวเมือง คือ พญาปัตตานี หรือชาวบ้านเรียกว่า โต๊ะบาหุม (โต๊ะ หมายถึง คนสูงอายุที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือและศรัทธา) และทุก ๆ 3 ปี หัวเมืองปัตตานี ดารุสลามจะต้องส่งเครื่องขบรณาการไปถวายพระมหากษัตริย์ เครื่องราชบรรณาการดังกล่าวคือ ต้นไม้เงิน ต้นไม้ทอง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชขึ้นครองราช พญาปัตตานีหรือโต๊ะส่งเครื่องราชบรรณาการไปถวายพระมหากษัตริย์ ด้วยต้องการแยกตัวเองปกครองบ้านเมืองเป็นอิสระตั้งนั้นทางเมืองหลวงจึงส่งกำลังทหารมาปราบพญาปัตตานีในข้อหา "กบฏ" ทหารได้ล้อมเมืองปัตตานี ดารุสลามไว้ โดยไม่ได้มีการสู้รบแต่อย่างใด ในที่สุดเสบียงทหารทางพญาปัตตานีก็หมดลง จึงได้มอบตัว จากนั้นทหารจึงได้นำตัวพญาปัตตานีไปที่ฝืนป่าแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของเมืองปัตตานีนับเป็นฝืนป่ารกชัฏ มีช้างชุกชุม เมื่อต้องการจับช้างกลับไปยังเมืองหลวง เพื่อเป็นเครื่องบรรณาการทหารได้นำตัวพญาปัตตานีหรือโต๊ะบาหุมมาล่าม (ผูก) ติดกับต้นไม้และได้สร้างเรือนพักของทหารขึ้นเรียกว่า "ทำเนียบ" นอกจากใช้เป็นที่พักแล้วยังใช้เป็นที่ฝึกหัดช้างด้วย ขณะที่ทหารนำทัพกลับเมืองหลวงได้จับชาวบ้านในชุมชนบริเวณนั้นเป็นเชลยศึกสงครามไปด้วย สมัยต่อมาลูกหลานของเชลยศึกสงครามเหล่านั้นได้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง ตามคำบอกเล่าของปู่ ย่า ตายาย ว่าได้ฝังสมบัติไว้ในพื้นที่ "ล่ามพญา" ลูกหลานกลุ่มนั้นได้สืบค้นจนพบพื้นที่ "ล่ามพญา" และค้นหาสมบัติ จึงเรียกพื้นที่บริเวณที่นำตัวพญาปัตตานีมา

ล่าม (ผูก) นั้นว่า "บ้านล่ามพญา" และบริเวณที่ทหารสร้างเรียกว่า "บ้านท่าเนียบ" ต่อมา "บ้านล่ามพญา" ได้ออกเสียงเพี้ยนกันว่า "บ้านลำพะยา" จนถึงปัจจุบัน

การใช้สามพญาเมืองสาหรือพญาเมืองยาลอ ผู้ปกครองเมืองยะลาหรือเมืองยาลอในสมัยนั้นซึ่งมีเชื้อสายไทย นับถือศาสนาอิสลาม พุทธภาษายาวี (มลายูท้องถิ่น) ท่านทราบว่าในพื้นที่บริเวณนี้มีช่างโขลงเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ จึงนำบริวารเข้ามาเพื่อจับช่างโขลงและสร้างที่พักขึ้นเรียกว่า "บ้านท่าเนียบ" และเป็นที่พักช่างที่จับมาได้ ต่อมาเมื่อมีคนเข้ามาอยู่มากขึ้น มีภาระการงานที่ต้องติดต่อซึ่งกันและกัน ผู้คนที่อพยพมาส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่มีเชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม พูดทั้งภาษาไทยและภาษายาวี (มลายูท้องถิ่น) พญายาลอ จึงจัดหาคนที่จะมาเป็นล่ามในการสื่อสาร โดยนำคนไทยนับถือศาสนาพุทธที่มีความรู้ทั้งด้านภาษาไทยและภาษายาวี (มลายูท้องถิ่น) มาจากเกาะหมาก รัฐปีนัง พญาเมืองยาลอได้แต่งตั้งให้เป็นล่ามประจำถิ่น และจัดสร้างที่อยู่อาศัยอย่างถาวร ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณที่พักของล่ามว่า "บ้านล่ามพญา" ต่อมาเพี้ยนไปเป็น "ลำพะยา" และใช้กันจนถึงปัจจุบัน (อนันต์ วัฒนานิก, 2549)

ชุมชนลำพะยา ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองจังหวัดยะลา ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองยะลา 20 กิโลเมตร (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 409 ทางแยกเข้าชุมชนลำพะยา ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4068) ชุมชนลำพะยา มีพื้นที่ทั้งหมด 44 ตารางเมตร หรือ 27 500 ไร่ ลักษณะภูมิประเภทชุมชนลำพะยาเป็นที่ราบลูกลอนลาดคี่นมีระดับความสูงไม่เกิน 200 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางและมีเทือกเขาสันกาลาศีร์ล้อม 3 ด้าน ภูเขาบริเวณนี้มีความสูงประมาณ 400-800 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ยอดเขาที่มีความสูงที่สุดมีความสูงประมาณ 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีลำธารไหลผ่านตลอดหมู่บ้าน (เฉลิมยศ อุทัยรัตน์ และคณะ, 2549) พื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ (เป็นพื้นที่เดียวที่มีเขตป่าสงวนแห่งชาติในเขตอำเภอเมืองยะลา) โดยมีแนวเขตติดต่อของชุมชน ดังนี้

ทิศเหนือ จดชุมชนปากล่อ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ทิศใต้ จดชุมชนบาโงยซิแน อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ทิศตะวันออก จดชุมชนลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ จดชุมชนลิตร อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ชุมชนลำพะยามีหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านเหนือ บ้านลำพะยา บ้านพรุ บ้านท่าเนียบบ้านตะวันออก บ้านทองลัน และบ้านต้นหยี ประชากรทั้งสิ้น 4,997 คน จำแนกเป็นชาย 2,414 คนหญิง 2,583 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 113 คน/ตารางกิโลเมตร ภูมิอากาศแบบภาคใต้ตอนล่าง คือร้อนชื้น ฝนชุกช่วงปลายปีถึงช่วงต้นปีถัดไป ฝนชุกเกือบตลอดทั้งปี บนภูเขาบางจุด เช่น อากาศเย็นตลอดปี การเดินทาง ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองยะลาประมาณ 20 กิโลเมตร ตามเส้นทางถนนสายหลักทางหลวงแผ่นดินสาย 409 (ปัตตานี-ยะลา) จนมาถึงชุมชนลำใหม่และเลี้ยวเข้า

ทางย่อยหรือทางหลวงสาย4068 (ลำใหม่-ลำพะยา) ประมาณ 3 กิโลเมตร สู่ชุมชนลำพะยา ประชากรในชุมชนลำพะยาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำสวน เช่น สวนยางพารา สวนเงาะ สวนทุเรียน สวนลองกอง ฯลฯ จุดเด่นของชุมชนลำพะยา ชุมชนลำพะยามีสภาพทั่วไปเป็นที่ราบและภูเขา พื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์ และมีแนวเขากั้นระหว่างชุมชนลำพะยากับ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำไหลผ่านหมู่บ้าน ลักษณะทางการเกษตร ซึ่งพื้นที่ปลูกมาก ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง และข้าว นอกจากนี้จะมีแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่ไหลมาจากภูเขาแล้ว ชุมชนลำพะยายังมีบึง หนองน้ำหลายแห่งและธรรมชาติที่สวยงามเหมาะที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป.

ผู้วิจัยสรุปจากบริบทพื้นที่ตำบลลำพะยา

ภูมิทัศน์: มีพื้นที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์และภูเขาล้อมรอบ ทำให้มีลักษณะธรรมชาติที่สวยงาม
 การเกษตร: พื้นที่ปลูกพืชหลากหลาย เช่น ยางพารา ทุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง
 แหล่งน้ำ: มีแหล่งน้ำสำคัญจากลำธารและบึงหนองน้ำหลายแห่ง ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการเกษตรและการดำรงชีวิต

ชุมชนลำพะยาเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านธรรมชาติและเกษตรที่มีความหลากหลายและอุดมสมบูรณ์

2.2 แนวคิดทฤษฎีบทบาท

อนันต์ นาวิ (2557). ได้ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมที่ถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งความรับผิดชอบ

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2558). ได้ให้ความหมายของบทบาท หมายถึง ภาระที่ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละบุคคลว่ามีสถานภาพหรือตำแหน่งอย่างไร ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพหรือตำแหน่งของตนที่ได้มา ไม่ว่าจะได้มาโดยกำเนิด โดยการกระทำ หรือโดยการแต่งตั้งให้ เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง

ปรีชา เรืองจันทร์ (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่าบทบาท หมายถึง สิ่งที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องแสดงตามสถานภาพบทบาทเหมือนกับเหรียญที่มีสองด้านสถานภาพเป็นสิ่งที่คงที่ แต่บทบาทเป็นที่ไม่คงที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และตัวบุคคลเป็นหลัก

ยนต์ ชุ่มจิต. (2553). ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง ภาระที่ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพของแต่ละบุคคล หมายความว่า บุคคลใดมีสถานภาพหรือตำแหน่งอย่างไร ก็ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพหรือตำแหน่งของตนที่ได้มา ไม่ว่าจะได้มาโดยกำเนิด โดยการกระทำหรือโดยการแต่งตั้งให้ เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง

พลิน แต่งจวง. (2554). ให้ความหมายไว้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมส่วนใหญ่ที่บุคคลแสดงออกทุกวัน บทบาททางสังคมในแต่ละแห่งถูกกำหนด ขึ้นตามสิทธิ หน้าที่ ความคาดหวัง และพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับได้ที่บุคคลหนึ่งจะต้องปฏิบัติในสังคมหนึ่ง

ผู้วิจัยสรุปจากความหมายของบทบาท จึงเป็นการปฏิบัติตามความคาดหวังที่เกี่ยวข้องกับสภาพของบุคคลในสังคม และอาจมีความยืดหยุ่นหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์และบุคคล

เดโช สวานานนท์ (2552). ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทว่า การสวมบทบาทนั้น จะต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ ต้องรู้ถึงสถานะของหมอง คำนึงถึงพฤติกรรมที่ควรแสดงในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ควรให้เหมาะสมกับสภาพของตน คำนึงถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และรู้จักประเมินผลการแสดงบทบาทของตนเอง คุณลักษณะของผู้นำท้องถิ่นควรจะมีลักษณะในการที่จะมีผู้นำในการปกครองใจของคนสามารถชักจูงใจคนให้ร่วมตัดสินใจหรือร่วมมือในการสนับสนุนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงผู้นำต้องประสานความเข้าใจให้กันทุกฝ่ายสามารถบริหารการขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดเป็นผู้นำเวลาส่วนตัวได้ สิ่งที่จะควรมีอย่างยิ่งคือ ความรู้จักอดทน และ อดกลั้น ทั้งทางอารมณ์และจิตใจต้องอยู่ในพื้นฐานในการบริหารงานให้กับชุมชนที่เรามุ่งหมายที่จะไปบริหารเพื่อส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ชุมชนได้ พฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่น ควรแสดงออกในลักษณะ เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ ผู้นำที่ดีต้องคิดสร้างสรรค์ให้บังเกิดสิ่งที่เป็นไปได้ และ ต้องมีความสามารถในการจัดระบบความคิดให้เชื่อมโยงกับปรัชญามองถึงเศรษฐกิจพอเพียง มองถึงองค์กรท้องถิ่นรวมของปัญญาทั้งหมด การคิดอย่างมีระบบยังต้องรู้จักวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ชัดเจน มีความสามารถการคิดแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการสร้างวิสัยทัศน์ นักบริหารที่มีความสามารถ

นพพงษ์ บุญจิตราดุล.(2556). ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำไว้ ๓ ประการดังนี้

1.ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน (Maintenance of Membership)หมายถึง จะต้องอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่ม มีความสัมพันธ์คนในกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่มทำให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน

2.ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Objective Attainment) หมายถึงเขาจะต้องรับผิดชอบในกระบวนการ วิธีการทำงานด้วยความมั่นคงและเข้าใจได้ และเขาจะต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

3.ผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม (Group Interaction Facilitation)หมายถึงเขาจะต้องปฏิบัติงานในทางที่อำนวยความสะดวก วกให้จัดการสัมพันธ์และปฏิบัติดีด้วยดีของตนาชิกในกลุ่ม การติดต่อสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นกรรرويให้หน้าที่บรรลุเป้าหมาย

ชาญวิทย์ พรชาพาณิชพัฒนา. (2554). ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของตนตามสถานภาพของตนคือตำแหน่งหรือสถานภาพ สถานภาพและบทบาท มักจะเป็นของคู่กัน ซึ่งเมื่อมีสถานภาพจะต้องมีบทบาท การปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ต่างๆ ดังนี้เรียกว่า บทบาทการที่บุคคลมีบทบาทต่อสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ที่สังคมยอมรับ มีความสำคัญเป็นอันมาให้การจัดระเบียบสังคมดีขึ้น เป็นการควบคุมสังคมให้เป็นระเบียบ ถ้าคนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามบทบาทของตนในสังคมให้สมกับสถานภาพที่ได้รับ ก็จะไม่ทำให้สังคมเสียระเบียบ ทำให้ไม่ให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากในสังคม

อมรรัตน์ เรืองสกุล (2551) กล่าวว่า บทบาทเป็นเสมือนเครื่องมือในการประสานมนุษย์ให้รวมตัวกันในสังคม มีการสร้างกฎเกณฑ์ที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจ มีการปรับทัศนคติรวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมอีกทั้งช่วยช่วยลดช่องว่างระหว่างสังคมเข้าด้วยกัน

นฤมล ชินตพัฒน์กิจ (2555) กล่าวว่า บทบาทเป็นแบบแผนพฤติกรรมที่สมาชิกประพฤติซ้ำๆ กันเป็นประจำ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ บทบาทด้านวัตถุ และบทบาทด้านอารมณ์

ธนิดา รัตนพันธ์ (2555) กล่าวว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำหรือการปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพเป็นอยู่ของบุคคลและความคาดหวังของสังคม โดยบทบาทนั้นจะมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนหากสภาพของบุคคลเปลี่ยนไป บทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ยิ่งบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคมมากเท่าใดบทบาทก็จะยิ่งเพิ่มขึ้นมากด้วย

ผู้วิจัยสรุปจากทฤษฎีบทบาท เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการกลุ่มหรือชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำหน้าที่ในบทบาทและหน้าที่ของตนเองจะช่วยให้ผู้นำสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้นได้ดี.

ลักษณะของบทบาท

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ (2545) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาทไว้ 3 ลักษณะคือ

(1) บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตามคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่งๆควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

(2) บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยมทัศนคติ บุคคลภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

(3) บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อมทาง

ธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกีดกันของกลุ่มต่างๆ และบทบาทที่กระทำจริงอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้

ผู้วิจัยสรุปจากลักษณะผู้นำ ช่วยให้ผู้นำหรือบุคคลในบทบาทต่าง ๆ สามารถประเมินและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องกับความคาดหวังของทั้งตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 แนวคิดทฤษฎีผู้นำ

พุทธชาติ ภูจอมจิต (2562). ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับการยกย่องขึ้นเป็นหัวหน้าและเป็นผู้ตัดสินใจ เนื่องจากเป็นผู้มีความสามารถในการบังคับบัญชา ชี้นำหรือโดยอาศัยทักษะต่าง ๆ เช่น การติดต่อสื่อสาร การจูงใจ ความสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานเป็นทีม

สรายุทธ สิมมาจันทร์ (2563). ได้ให้ความหมายของผู้นำ ไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่มีดี ศิลปะและความสามารถเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับคอยชี้นำจูงใจ เพื่อนร่วมงานกระตือรือร้น เป็นศูนย์กลางมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อสังคม เน้นการสร้างพฤติกรรมการทำงานขึ้นในกลุ่มเพื่อให้การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ

ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์ (2564). ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ ผู้ที่เป็นหลักสำคัญให้กับองค์การมีความรู้ในเรื่องงานองค์การเป็นอย่างดีสามารถให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงานได้ มีความรับผิดชอบต่อประสิทธิผลขององค์การของตน และมุ่งมั่นเพื่ออนาคตและความสำเร็จในอนาคตขององค์การ ได้รับความเชื่อถือและเชื่อฟังจากเพื่อนร่วมงานในการจัดกิจกรรมและในการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มหรือในองค์การเตรียมใจรับฟังและพูดคุยกับเสียงเรียกร้องที่สร้างสรรค์และให้เป็นที่รับทราบกัน ทั้งองค์การมีจิตใจเปิดกว้าง และมีวิสัยทัศน์แสวงหาโอกาสนวัตกรรมและความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องมีความเต็มใจทำงานในสภาพแวดล้อมที่ยืดหยุ่นและสภาพแวดล้อมที่ขาดลำดับสายงานบริหารโดยปล่อยให้ผู้อื่นเล่นบทบาทผู้นำได้

บุษยา วีรกุล (2558) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำแบบปรับใช้กับองค์การโดยองค์การต่างๆมีความต้องการเป็นจำนวนมากที่ต้องการสรรหาให้ได้ผู้นำที่มีคุณธรรมคู่กับความสามารถ เรื่องภาวะผู้นำจึงมีความสนใจมากเพราะปัญหาองค์การที่เกิดจากการตัดสินใจของผู้นำซึ่งปราศจากคุณธรรมมีปรากฏอยู่ในข่าวมากมาย ภาวะผู้นำแบบปรับใช้จึงจัดให้เป็นภาวะผู้นำอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยสรุปจากความหมายของผู้นำ โดยรวมแล้ว ความหมายของ ผู้นำ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของทักษะและความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี รวมถึงการมีวิสัยทัศน์, การอุทิศตน, และการมีคุณธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ผู้นำที่ดีควรมีเพื่อสร้างผลสำเร็จให้กับองค์กรและสังคม

วีรวัดน์ การณวงศ์ (2564). ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของบุคคลที่แสดงออกให้บุคคลอื่นเกิดความเชื่อมั่น มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้รับความยอมรับ ความร่วมมือจากสมาชิกและความไว้วางใจจากบุคคลมีความริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ มุ่งสู่ความสำเร็จ และเกิดจากความร่วมมือกันปฏิบัติงานจนสำเร็จ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี และบรรลุตามเป้าหมายที่ผู้นำกำหนดไว้

อิตีซาม เจาะหะ (2564). ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ พฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผู้นำในการใช้อิทธิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ของตนเพื่อชักจูงโน้มน้าว คลังใจให้บุคคลหรือกลุ่มคนเกิดก้าวคล้อยตามและร่วมมือในการปฏิบัติงานโดยอาศัยการทุ่มเททั้งกำลังกาย ความคิด ความสามารถและปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

พิชญ์พิมล สุนทระวงศ์ (2565) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ ศิลปะหรือกระบวนของบุคคลคนหนึ่งที่สามารถโน้มน้าวการกระตุ้นหรือใช้อิทธิพลใจผู้ร่วมงานมาประสานกัน เพื่อได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ด้วยความเต็มใจ เพื่อการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้ร่วมงาน

วิโรจน์ สารรัตน์.(2557) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญอย่างน้อยใน 3 ประเด็นดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องตระหนักว่าการจูงใจและภาวะผู้นำเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารที่มีประสิทธิผล ทักษะภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การบริหารมีความเติบโตก้าวหน้า หากต้องการประสบความสำเร็จก็ต้องพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติ และมีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติว่าจะดีหรือไม่ดีด้วย

3. คนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานเพื่อความสำเร็จ หากไม่มุ่งพัฒนาคน ไม่มุ่งพัฒนาภาวะผู้นำแม้จะมีเทคโนโลยีทันสมัยเพียงใด ก็ไม่อาจจะเติบโตก้าวหน้าได้ ซึ่งแม้จะมีข้อว่าภาวะผู้นำมีมาแต่กำเนิด หรือเป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นได้ในภายหลัง ซึ่งแม้จะยังไม่มีคำต่อแต่ก็มีข้อยืนยันจากผลการวิจัยมากมายแล้วว่า ภาวะผู้นำไม่ได้มีมาแต่กำเนิดแต่ต้องพัฒนาขึ้นอย่างทุ่มเทและต้องทำงานอย่างหนักด้วย ดังนั้น ทุกคนจึงต่างเป็นผู้นำกันได้ และทุกคนก็มีสมรรถภาพที่จะพัฒนาเป็นผู้นำได้เช่นกัน

พิชากพ พันธุ์แพ (2554) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ศาสตร์และศิลปะในการจูงใจคนให้กระทำตามมติธรรมระหว่างผู้นำและผู้ตาม โดย โดยที่เต็มใจและมีความสุขเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

วรภัฏญาพิไล แกะระหัน (2555) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีศิลปะในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาหรือกลุ่ม ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ และเป็นกระบวนการสร้างอิทธิพลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้ภายในสถานการณ์หนึ่ง

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการอิทธิพลทางสังคม ที่บุคคลหนึ่งตั้งใจใช้อิทธิพลต่อผู้อื่น ให้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่กำหนด รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลขององค์การ หรือเป็นกระบวนการอิทธิพลที่ช่วยให้กลุ่มบุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

สายันต์ บุญใบ (2555) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำ คือความตั้งใจและความสามารถในการเป็นผู้นำปกครอง ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีจุดมุ่งหมาย แก้ปัญหาต่าง ๆ บริหารอารมณ์เพื่อการอยู่ร่วมกันกันอย่างมีความสุข รวมถึงการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ วิธีการทำงาน ให้เพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น เต็มประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ เป็นลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อได้มีการปฏิสัมพันธ์กันกับกลุ่ม เป็นความตารถที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการทำงานร่วมกันหรือรวมอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันในขั้นที่จะทำให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปสู่จุดหมายและประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการฝึกฝนของแต่ละบุคคล

ผู้วิจัยสรุปจากทฤษฎีผู้นำ การเข้าใจในมุมมองที่สำคัญอย่างยิ่งช่วยให้เห็นความเป็นผู้นำของผู้นำและการบริหารจัดการความเป็นผู้นำของผู้นำ

ลักษณะของผู้นำที่ดี

นภดล เจริญทรัพย์นันต์ (2562) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำที่ดี 14 ประการ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะทำให้เกิดทักษะความเป็นผู้นำได้ คือ

- 1) ลักษณะท่าทางหรือการวางตัว (Bearing) คือการสร้างความประทับใจในเรื่องท่าทางการวางตัวและความประพฤติ
- 2) ความกล้าหาญ (Courage) เป็นการบังคับจิตใจตนเองให้อยู่ในความสงบ ไม่เกรงกลัว กล้าคิด กล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้อง
- 3) ความเด็ดขาด (Decisiveness) คือความสามารถในการตกลงอย่างฉับพลัน เอาจริงเอาจัง ชัดเจน มีเหตุผล
- 4) ความไว้วางใจ (Dependability) คือการทำงานด้วยความพิถีพิถัน รอบคอบ เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจ
- 5) ความอดทน (Endurance) คือ ความอดทนต่อสภาพความยากลำบาก ไม่เคร่งเครียด อดกลั้นในสถานการณ์คับขัน

6) ความกระตือรือร้น (Enthusiasm) คือการแสดงออกในการสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างจริงจัง

7) ความริเริ่ม (Initiative) คือการรู้จักใช้ควมแสวงหาโอกาสใหม่ๆ ความซื่อสัตย์สุจริต Integnty คือความเที่ยงตรงในอุปนิสัย ยึดอยู่ในหลักของความถูกต้อง

9) ความพินิจพิเคราะห์ (Judgment) อือการใช้เหตุผลตามหลักตรรกวิทยา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงถูกต้อง

10) ความยุติธรรม (Justice) คือการไม่ลำเอียงเลือกข้าง มีความเป็นกลางใช้หลักการทางกฎหมายหรือระเบียบของสังคมในการตัดสิน

11) ความรอบรู้ (Knowledge) คือการมีข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วนทั้งความรู้ในวิชาชีพ ข่าวสาร ความเปลี่ยนแปลงของโลก

12) ความจงรักภักดี (Loyalty) คือการมีจิตใจเชื่อมั่นยึดมั่นต่อผู้บังคับบัญชา

13) ความรู้จักกาลเทศะ (Tact) คือความสามารถในการปฏิบัติตนกับบุคคลอื่นโดยไม่เกิดข้อขุ่นข้องหมองใจ

14) ความไม่เห็นแก่ตัว (Selfessness) คือการไม่ฉวยโอกาสตีดวงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นของตนเอง

ผู้วิจัยสรุปจากลักษณะผู้นำ ลักษณะเหล่านี้ช่วยให้ผู้นำสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการจัดการและนำทีมไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

องค์ประกอบของภาวะผู้นำ

องค์ประกอบของภาวะผู้นำ เป็นสิ่งที่ทำให้ภาวะผู้นำเกิดขึ้น รวมถึงคุณสมบัติที่ผู้นำควรมี โดยจะศึกษาถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำตามแนวคิดของนักคิดสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ (พิชาภพ พันธุ์แพ. 2554)

รังสรรค์ ประเสริฐศรี(2553) กล่าวว่า ภาวะผู้นำนั้นมีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบหลัก 5 ปัจจัย ได้แก่

1. ผู้นำ (Leader) หมายถึง ตัวบุคคลที่นำกลุ่ม มีบุคลิก อุปนิสัยลักษณะอย่างไร (To Lead is to serve) การจะเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ขึ้นอยู่กับการบริการการให้ การช่วยเหลือคนอื่น เพราะถ้าเขา คิดช่วยเหลือคนอื่นก่อน โดยเฉพาะเกิดมาต่ำต้อยด้อยโอกาสยิ่งต้องช่วยเหลือเขา และใครที่เกิดมามี น้อยในชีวิต ควรจะได้มาก ๆ โดยกฎหมาย ซึ่งศิลปะของการเป็นผู้นำต้องเป็นผู้ให้ ไม่จำเป็นต้องเป็น เงินหรือสิ่งของเสมอไป

2. ผู้ตาม (Followers) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับอิทธิพลจากผู้นำ (To Lead is to Follow) การที่จะนำต้องรู้จักตาม คำว่า Follow ก็คือเรื่องเกี่ยวกับชีวิต จิตใจ ความรู้สึก อารมณ์ และเหตุผลของเขา

3. สถานการณ์ (Stuation) หมายถึง เหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งงานในองค์กรมีอะไรบ้าง ผู้นำต้องดูแลบริหารจัดการโดยมีขอบเขตมากน้อยแค่ไหน ต้องรู้จักความเครียดและการบริหารจัดการความเครียดที่เกิดขึ้นรวมทั้งต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้นนี้ จะมีผลต่อรูปแบบภาวะผู้นำที่แสดงออกมา เป็นที่ทราบกันแล้วว่าภาวะผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลสร้างอิทธิพลและค่านิยมอันมีผลการกระทำหรือพฤติกรรม ความคิดจิตใจ ความรู้สึกทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมไปในทางที่ผู้นำประสงค์ การสร้างอิทธิพลนั้นอาจออกมาได้ในหลายรูปแบบ อาทิ การข่มขู่บังคับ การจูงใจ การโน้มน้าวจิตใจ เป็นต้น

ผู้วิจัยสรุปจากองค์ประกอบของผู้นำ การเป็นผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้างอิทธิพลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพผ่านการจัดการบุคลิกภาพของตนเอง การเข้าใจและจัดการความรู้สึกของผู้ตาม และการบริหารจัดการสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีความชำนาญ

คุณสมบัติของผู้นำ

ก่อกศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ (2557) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำดังนี้

- 1) มีความจริงใจ จิตใจดี ไม่หลอกใช้ผู้อื่น ส่งเสริมผลงานและผลักดันให้ลูกน้องประสบความสำเร็จ
- 2) ไม่ศักดิ์นา เคารพในคุณค่าของผู้อื่น ทั้งในความคิดและการกระทำ
- 3) ใช้ปิยวาจา เป็นผู้ฟังที่ดี ใช้วาจาสุภาพในการแสดงความคิดเห็นสอนงานและตักเตือน ลูกน้องควรพูดด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดกระทบผู้อื่น รู้จักใช้คำพูดในเชิงสร้างสรรค์ ชมเชยให้กำลังใจ ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 4) อย่าหลงอำนาจ ไม่ยึดติดกับอำนาจหน้าที่ ไม่หลงตนว่าเป็นใหญ่และถูกต้องแต่เพียงผู้เดียว
- 5) เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในการประพฤติปฏิบัติตนและการทำงานอย่างเป็นทีม โดยมุ่งความสำเร็จขององค์กรในภาพรวม ไม่ใช่เฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีความขยันซื่อสัตย์ ตั้งใจทำงาน ประพฤติตนตามหลักทำนองคลองธรรม ให้ลูกน้องนับถือได้อย่างสนิทใจ เมื่อสั่งสอนสิ่งใดก็ทำได้เช่นเดียวกัน
- 6) มีความยุติธรรม ตระหนักถึงความยุติธรรมอยู่เสมอ
- 7) ให้ความเมตตา ดูแลลูกน้องด้วยความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือลูกน้องด้วยความเต็มใจ และปรารถนาที่จะช่วยให้ลูกน้องทำงานอย่างมีความสุข แนะนำสั่งสอนลูกน้องด้วยความปรารถนาดี

8) กล้าตัดสินใจ ตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักการ ข้อเท็จจริงและประสบการณ์ที่สั่งสมมา รวมทั้งสร้างความเข้าใจให้ลูกน้องยอมรับเหตุผลของการตัดสินใจ ไม่รีรอลังเลเพราะกลัวการรับผิดชอบจนงานชะงักเสียหายต้องกล้าคิด กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ

9) อาหารสังคม มองส่วนรวม สนับสนุนและส่งเสริมสังคมด้วยความรับผิดชอบ

10) บ่มเพาะคนดี รู้จักเลือกสรรและสร้างคนดีมีความสามารถให้กับองค์กร

11) มีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของลูกน้องและผู้ร่วมงานในทุกระดับ พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้ซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัยสรุปจากคุณสมบัติของผู้นำ คุณสมบัติเหล่านี้ช่วยสร้างผู้นำที่มีความสามารถในการจัดการและเป็นทีเอร์พณบถือ สามารถสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาทีมงานให้มีความสำเร็จในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

บทบาทของภาวะผู้นำ

พรทิพย์ อัยขิมพันธ์(2557). กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งอย่างกว้าง ๆ ออกเป็น 4 ประการ ได้แก่

1. การกำหนดแนวทางหลัก (Pahinding) ผู้นำการเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (Blueprint of action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนี้ ไม่เพียงวิธีการกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้นแต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและละความน้กงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมไม่ให้เป็นกิจ (Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างและผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและรู้สึกตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

2. การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผลหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือการลงมือสร้างแผนหลักที่กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนและโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางไว้แล้ว

3. การมอบอำนาจ หากผู้นำมีการมอบอำนาจให้แก่พนักงานอย่างจริงจัง จะทำให้บรรยากาศในการทำงาน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิกของกลุ่มหรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศ้กขภาพของตนได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสภาวะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริมและปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ

และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์กร

4. การสร้างตัวแบบ หัวใจของการเป็นผู้นำคือต้องสร้างความน่าเชื่อถือเพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรเท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำผู้นำที่ดีด้วยกล่าวคือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence) เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

ผู้วิจัยสรุปจากบทบาทของผู้นำ การทำความเข้าใจบทบาทเหล่านี้ช่วยให้ผู้นำสามารถพัฒนาคุณภาพและความสามารถในการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล โดยการกำหนดทิศทางที่ชัดเจน สร้างระบบที่มีประสิทธิผล มอบอำนาจให้แก่ทีมงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานและการประพฤติ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรและการพัฒนาทีมงานให้เติบโตและประสบผลสำเร็จ

2.4 ทฤษฎีการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

จารุวรรณ อ่องเอี่ยม (2550) ให้ความหมายไว้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการท่องเที่ยวบนพื้นฐานของธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรียนรู้และแจ่มแจ้งตีความของสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ และได้ถูกวางแผนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางนิเวศวิทยา

เกษม จันทร์แก้ว (2531) ได้อธิบายไว้ ดังนี้

- (1) ต้องการให้มีทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับมนุษย์ได้ใช้สอยและพึงพิงในการดำรงชีวิต ทั้งโดยปัจจัยสี่ ความสะดวกสบาย และความปลอดภัยของชีวิต ซึ่งการจัดการที่ถูกต้องในทรัพยากรธรรมชาตินั้น จะต้องส่งผลแบบยั่งยืนตลอดไป
- (2) การจัดการ มุ่งที่จะให้ทรัพยากรธรรมชาติที่ประกอบกันอยู่ภายในระบบ มีศักยภาพในการให้ผลแบบยั่งยืน มั่นคง มุ่งให้เกิดความเพิ่มพูน (Increment) จากทรัพยากรธรรมชาติหรือสต็อก (Stock) ภายในระบบ ซึ่งความเพิ่มพูนนี้มีมนุษย์สามารถนำมานำมาใช้ได้อย่างถาวรถาวร
- (3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ แนวทางปฏิบัติในการควบคุมของเสีย มิให้เกิดขึ้นภายในระบบทรัพยากรธรรมชาติ เพราะถ้าเกิดปัญหาจะทำให้สต็อกของทรัพยากรธรรมชาตินั้นมีศักยภาพในการผลิตลดลง สุดท้ายอาจต้องเผชิญการขาดแคลนทรัพยากรในอนาคต
- (4) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ยึดหลักการของอนุรักษ์วิทยาเป็นพื้นฐาน การดำเนินการจัดการจึงต้องมีการรักษา สงวน ปรับปรุง ซ่อมแซม และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่อยู่ในสภาพที่ดีตามธรรมชาติ สภาพที่กำลังมีการใช้ และในสภาพที่ทรุดโทรม

(5) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ มีความมุ่งหวังอย่างยิ่งที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์และสิ่งที่เกี่ยวข้องดีขึ้น คุณภาพชีวิตนั้นมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ปัจจัยพื้นฐานทางการศึกษา เศรษฐกิจ สภาพสังคม เชื้อชาติ สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในท้องที่ และความพอใจ แนวทางดำเนินการจัดการเพื่อให้คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจะต้องพิจารณาปัจจัยดังกล่าว ดังนั้น หลักการที่จะนำไปใช้ในการจัดการจึงต้องดูสถานที่หรือบริบทชุมชนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยสรุปจากทฤษฎีการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การเข้าใจหลักการเหล่านี้จะช่วยให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวมีความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การจัดว่าสถานที่ใดเป็นจุดที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ประกอบกัน ดังมีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไว้หลายท่าด้วยกัน เช่น

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) กล่าวถึงขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า ครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ที่ประกอบด้วย การพิจารณาด้านพื้นที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการผู้เกี่ยวข้องและการจัดการดังนี้คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่ของแหล่งนั้นเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การยื่นครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง ทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา
4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่ค่าที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเพื่อก่อประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ผู้วิจัยสรุปจากองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้นั้น ต้องครอบคลุมองค์ประกอบดังกล่าว เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่าง

ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทั้งสิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงการจัดการที่ดี การสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างมีระบบในการจัดการให้ทรัพยากรธรรมชาติสามารถสนองความต้องการของมนุษย์สร้างกลไกควบคุม โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม และอนาคตต่อไป (เกษม จันทรแก้ว, 2551) และเกษม จันทรแก้ว (2551) ได้ระบุไว้ว่าการ

จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเป็นไปตามวิธีการอนุรักษ์ 8 วิธี ได้แก่ 3.1) การใช้ 3.2) การเก็บกัก 3.3) การรักษาและซ่อมแซม 3.4) การฟื้นฟู 3.5) การพัฒนา 3.6) การป้องกัน 3.7) การสงวน และ 3.8) การแบ่งเขต มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1) การใช้ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและใช้อย่างยั่งยืน เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด การใช้สมุดให้หมดเล่ม และการใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น

3.2) การเก็บกัก หมายถึง การรวบรวมและเก็บกักสิ่งที่มีแนวโน้มขาดแคลน เช่นการเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในฤดูแล้ง การเก็บเมล็ดพันธุ์ และการถนอมอาหาร เป็นต้น

3.3) การรักษาและซ่อมแซม หมายถึง การดำเนินการใด ๆ กับทรัพยากรที่ขาดไปหรือเสื่อมโทรม เพื่อให้ฟื้นคืนสภาพเดิมได้ อาจใช้เทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างขึ้นเข้ามาช่วย เช่น การซ่อมโต๊ะเก้าอี้ เป็นต้น

3.4) การฟื้นฟู หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม เพื่อให้กลับเป็นปกติ และใช้ประโยชน์ต่อไป ต้องใช้ระยะเวลาและเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น การบำรุงรักษาสภาพดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ และการบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

3.5) การพัฒนา หมายถึง การทำสิ่งที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดผลผลิตที่ดีขึ้น ต้องใช้เทคโนโลยีและการวางแผนที่ดี เช่น การใช้เทคโนโลยีในการผลิตพืชและสัตว์ให้มีปริมาณมากพอกับความต้องการของตลาด เป็นต้น

3.6) การป้องกัน หมายถึง การป้องกันสิ่งที่เกิดขึ้นให้ลุกลามมากกว่านี้ เช่น การปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน หรือการทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟป่า เป็นต้น

3.7) การสงวน หมายถึง การเก็บไว้ในไม่ให้นำมาใช้ด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม ซึ่งการสงวนจะเกี่ยวข้องกับกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อให้การสงวนสภาพมากขึ้นสัตว์ป่าสงวน (นกเจ้าฟ้าหญิงสิริธร แรตชวา เสียงผา) หรือเขตป่าสงวนของป่า เป็นต้น

3.8)การแบ่งเขต หมายถึง การแบ่งเขต จัดกลุ่ม ประเภทตามคุณสมบัติธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การอนุรักษ์ได้ผล เช่น เขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น

ผู้วิจัยสรุปจากการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบจะช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างยั่งยืนและปกป้องสิ่งแวดล้อมสำหรับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว แบ่งขั้นตอนในการประเมินออกเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว 2546)

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการประเมินว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพิจารณาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ ซึ่งถ้าพื้นที่ที่ทำการประเมินขาดคุณสมบัติในข้อใดข้อหนึ่งนั้น แสดงว่าพื้นที่นั้นไม่สมควรจะพิจารณาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยข้อกำหนดในด้านที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1) เป็นพื้นที่ธรรมชาติ หรือเป็นพื้นที่ที่ยังคงความเป็นธรรมชาติที่มีวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง
- 2) การไร้พื้นที่ไม่ขัดต่อกฎหมายพื้นที่ที่ขอรับการประเมินจะต้องผ่านข้อกำหนดทั้ง 2 หัวข้อ จึงจะเข้าสู่การประเมินในขั้นตอนต่อไป คือ การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การประเมินในขั้นตอนนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 กรณีตามลักษณะการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ธรรมชาติ ได้แก่

กรณีที่ 1 การประเมินแหล่งธรรมชาติที่ยังไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในกรณีที่ผู้รับผิดชอบควบคุมดูแลพื้นที่นั้นมีคุณภาพประสงคที่จะทราบว่าพื้นที่ของตนมีความเหมาะสมหรือมีศักยภาพในการที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือไม่ ก็สามารถที่จะนำแบบประเมินไปใช้ประเมินพื้นที่ธรรมชาติได้ โดยทำการประเมินเฉพาะองค์ประกอบด้านศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 4 ดัชนีได้แก่ จุดดึงดูดด้านการท่องเที่ยวและเรียนรู้ของแหล่งธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งธรรมชาติ ความเกี่ยวข้องของวัฒนธรรมท้องถิ่นกับแหล่งธรรมชาติ และความปลอดภัยของ แหล่งธรรมชาติในการท่องเที่ยว

กรณีที่ 2 การประเมินแหล่งธรรมชาติที่มีการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

แหล่งธรรมชาติที่มีการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวหรือจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอยู่ในปัจจุบันถ้าประสงค์จะขอรับการประเมินจะต้องทำการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยการให้คะแนนจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด รายละเอียดของค่าคะแนนเต็มในแต่ละองค์ประกอบ ได้แก่ ศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของพื้นที่เพื่อให้เกิดความยั่งยืน การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผู้วิจัยสรุปจากการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ช่วยให้มั่นใจว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว.

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ซึ่งมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยดังนี้

อนัญญา ศุภจรรยาวงศ์.(2563).**บทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่พึงประสงค์ในอนาคต** พบว่า บทบาทของกำนันและพึงประสงค์ในอนาคต ประกอบด้วย 1) บทบาทด้านระดับการศึกษา 2) บทบาทด้านการปกครองความสงบเรียบร้อย สามารถดูแลคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนด้านการพัฒนาเสริมอาชีพ 3) บทบาทด้านรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะต้องดูแลพื้นที่ป่าไม้ในความส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชน ร่วมกันดูแลแม่น้ำลำคลอง รักษาและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ และบทบาทด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ยึดมั่นในระเบียบวินัย มีความอุทิศสหาย ๆ มีความเสียสละ มีจิตอาสา มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ทำงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตามลำดับ

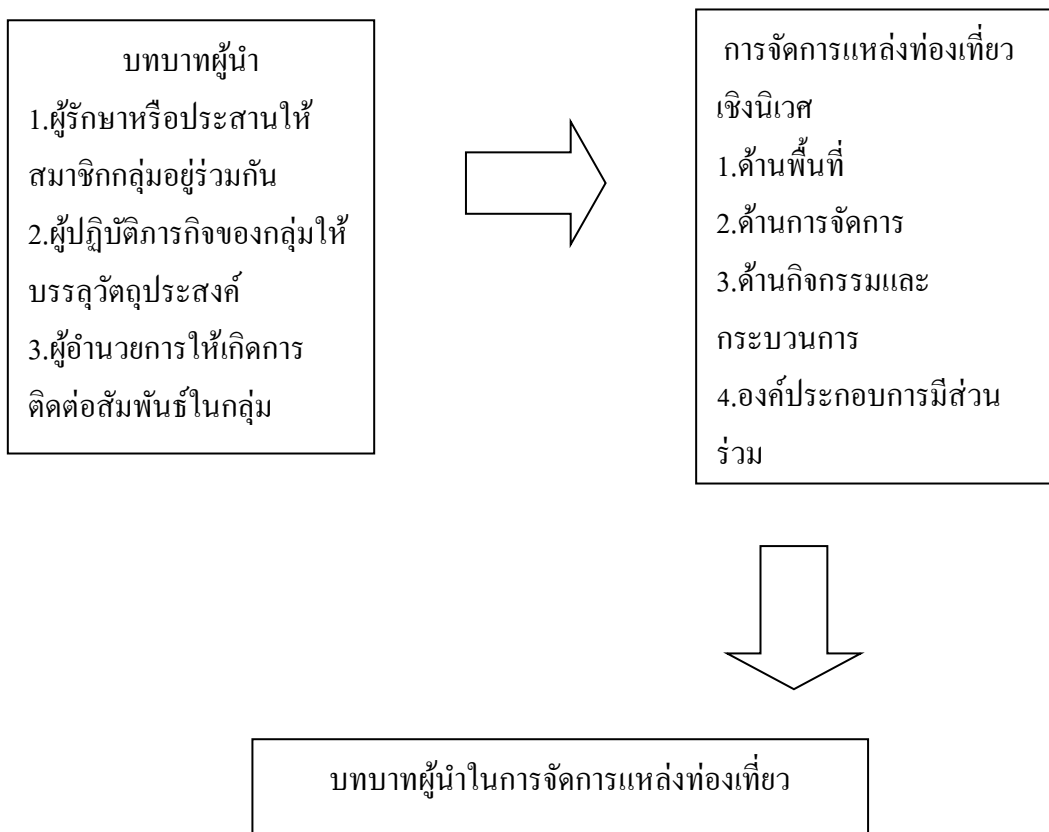
เสรี สีแดง (2557). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี** เพื่อศึกษาให้ผู้บริหารเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ในด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและด้านภาวะผู้นำแบบปล่อยปละละเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ในการทำงานและประสบการณ์ในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีภาวะผู้นำลำดับแรกคือ ด้านภาวะผู้นำแบบการเปลี่ยนแปลง รองลงมาคือมีภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและลำดับสุดท้ายคือ ด้านภาวะผู้นำแบบปล่อยปละละเลยตามลำดับ

ณัฐกานต์ รุ่งเรือง (2559) **การจัดการท่องเที่ยวโดยมีชุมชนที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอ่างวังแซ่ และ ภูซ้องคำ ตำบลแก่งเค็ง อำเภอกุดข้าวปุ้น อุบลราชธานี** ผลวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 การรวมกลุ่มเป็นองค์กรของชุมชน องค์ประกอบที่ 3 อัตลักษณ์ของชุมชน องค์ประกอบที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติชุมชน องค์ประกอบที่ 5 การจัดการท่องเที่ยว และองค์ประกอบที่ 6 การเป็นชุมชนที่มีเอกภาพแบบพอเพียง

และได้รับการยืนยันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้าร่วมประชุม 30 คน ว่าองค์ประกอบหลักทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าว มีความสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ผู้วิจัยสรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวม ทุกงานวิจัยมีการเน้นที่การพัฒนาชุมชนและการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีการเน้นในด้านที่แตกต่างกัน เช่น การพัฒนาภาวะผู้นำในเทศบาล การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งเที่ยวน้ำตกบุงตง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ระยะเวลาการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร คือ ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จำนวน 7 หมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 4,997 คน แยกเป็นชาย 2,414 คน หญิง 2,583 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ

1. รองปลัด นายวิญญู ทองงาม จำนวน 1 คน
2. กำนัน นาย ธีญญา แก้วเจริญ จำนวน 1 คน
3. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 นาย สุรพล แก้วไกรสี จำนวน 1 คน
4. รองนายก นาย นิทัศน์ สีชมภู จำนวน 1 คน
5. ชาวบ้าน ต.ลำพะยา อ.เมือง จ.ยะลา จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์เรื่องบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว1)เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2)เพื่อเสนอแนะแนวทางบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ทบทวนเอกสารเครื่องมือสัมภาษณ์
3. มาปรึกษาอาจารย์เพื่อออกแบบเครื่องมือสัมภาษณ์
4. ปรึกษาอาจารย์เพื่อตรวจสอบออกแบบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์
5. ประสานกับรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา กำนันตำบลลำพะยา ผู้ใหญ่บ้านหมู่6
6. ประชุมวางแผนในกลุ่มครั้งที่2เพื่อแบ่งหน้าที่

7. ปฏิบัติการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ 1) รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา 2) กำนันตำบลลำพะยา 3) ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ตำบลลำพะยา จนกว่าจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วน
8. รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเก็บทำเป็นรายงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา กรณีศึกษา น้ำตกบุดง ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยได้กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ทบทวนเอกสารที่ได้จากการสัมภาษณ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา กำนันตำบลลำพะยา ผู้ใหญ่บ้าน
2. มาปรึกษาอาจารย์เพื่อตรวจสอบออกแบบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์
3. ประสานกับรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา รองนายองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา
4. ประชุมวางแผนในกลุ่มแบ่งหน้าที่
5. ปฏิบัติการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ 1) นายวิญญู ทองงาม (รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา) 2) นายธัญญา แก้วเจริญ (กำนันตำบลลำพะยา) 3) นายสุรพล แก้วไกรสี (ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6)
6. รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

จากการศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดลำดับความสำคัญแล้วนำมาเปรียบเทียบ และจัดลำดับความสำคัญและลักษณะของข้อมูล
2. เป็นนการจัดระเบียบแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของหลักฐานหรือข้อมูลที่ได้ออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมาย และตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้
3. การนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ โดยใช้ทฤษฎีที่ได้วางไว้ข้างต้นมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป ผู้ศึกษาจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นั้นมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ศึกษา การนำเสนอข้อมูลนั้นจะใช้การบรรยาย ทั้งในส่วนของการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ การวิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายผลการศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและมีรายละเอียดที่ชัดเจน

ระยะเวลาการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา โดยมีระยะเวลา ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-เดือนตุลาคม 2567

กิจกรรม	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค
1.ประชุมในกลุ่มเพื่อเลือก ซึ่งโดยมีมติในกลุ่มเลือก พื้นที่ตำบลลำพะยา อำเภอ เมือง จังหวัดยะลา ในหัวข้อ บทบาทผู้นำในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวและเริ่ม เขียนบทที่1 ถึงบทที่3	↔			
2.นำเสนอ3บทพร้อม ปรับปรุงแก้ไขจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ		↔		
3.ทำเครื่องมือแบบ สัมภาษณ์		↔		
4.ลงพื้นที่เก็บข้อมูล		↔		
5.นำข้อมูลที่ได้มาถอดตาม วัตถุประสงค์		↔		
6.เขียนสรุปผลการ ดำเนินงานและอภิปรายผล		↔		
7.ส่งนำเสนอบทความ			↔	
8.นำเสนอสัมมนาวิจัย				↔

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอถึงบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ซึ่งผลจากการศึกษาเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประเด็นหลักคือ

1. เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

การตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่ามี 3 ประการ ได้แก่ 1) ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน 2) ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากการสัมภาษณ์ลำดับที่หนึ่ง นายวิญญู ทองงาม รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

1. ด้านผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน

ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันโดยองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาเป็นแกนกลางหลักในการประสานงานร่วมกันระหว่างองค์กรหลักในพื้นที่ ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่ซึ่งมีการประสานงานในประเด็นการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งผู้นำมีบทบาทสำคัญในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยผ่านวิธีการสำคัญที่ทำให้สมาชิกอยู่ร่วมกันโดยใช้แอปพลิเคชันกลุ่มไลน์เป็นสื่อกลางในการประสานงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในตำบลลำพะยา ซึ่งผู้นำในการประสานงานถือเป็นบุคคลที่มีภาวะการเป็นผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเห็นคุณค่าในความเป็นผู้นำ มีการสื่อสารที่ชัดเจนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายและแผนการจัดการเพื่อให้สมาชิกเข้าใจและรู้สึกมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นต่าง เปิดโอกาสกับสมาชิกแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทำให้มีความรู้สึก

ว่าความคิดเห็นของเขามีค่าเช่นกัน อีกทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญ ที่ทำให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้น

2. ด้านผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

ผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบไปด้วย ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติการกิจต้องมีคุณลักษณะที่มีใจรักกับธรรมชาติ ต้องมีเวลา และสามารถดึงศักยภาพ และสามารถเชิญชวนผู้คนทุกกลุ่มให้เข้าร่วมกิจกรรม ในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต้องผ่านการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่มีแกนนำหลักในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยมีประธาน รองประธาน เลขา เภรัญญิก และฝ่ายประชาสัมพันธ์ โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละคน เช่น ฝ่ายประชาสัมพันธ์มีการโพสต์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจมากขึ้น และต้องมีกระบวนการการมีส่วนร่วม และมีการประชุมติดตาม ส่งเสริมให้เยาวชน รุ่นใหม่ๆให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มเพื่อให้เกิดการต่อและสนับสนุนการทำงานเป็นทีม

3. ด้านผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนโดยใช้สื่อองค์กรหลัก อันได้แก่ก้านัน ผู้ใหญ่บ้านหน่วยงานราชการ กลุ่มอาชีพ และ กลุ่มจิตอาสา ให้เกิดการขับเคลื่อนในการจัดการเมื่อมีการประสานงานถึงประเด็นการต้อนรับนักท่องเที่ยว จะมีแกนนำหลักประจำด้วยสื่อองค์กรในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และเป็นแกนหลักในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวโดยผ่านเวทีสภาสันติสุข ซึ่งมีวิธีการประสานงานผ่านการติดต่อสื่อสารโดยใช้ กลุ่ม LINE หรือติดต่อทางเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งเป็นช่องทางหลักในการการติดต่อประสานสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

จากการสัมภาษณ์ลำดับที่สอง นายนิทัศน์ สีชมภู รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

1. ด้านผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน

การประสานงานเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา เป็นแกนหลักในการประสานงานโดยใช้กลุ่มไลน์ในการสื่อสารซึ่งสมาชิกในกลุ่มประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขา เภรัญญิกและฝ่ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งในแต่ละฝ่ายนั้นมีความสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายโดยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้

เกิดขึ้นในกลุ่มซึ่งสมาชิกได้มีการพูดคุยกันไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาการทำงานร่วมกันหรือเมื่อมีการประชุมให้สมาชิกได้มีการเสนอแนะในการประชุมแต่ละครั้งซึ่งผู้นำเป็นแกนหลักสำคัญในการตัดสินใจต่างๆ โดยสร้างความเชื่อถือแสดงความรู้และความสามารถในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการทำงานที่มีคุณภาพและอีกทั้งสร้างความรักความสามัคคีเกิดขึ้น

2. ด้านผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

การปฏิบัติการกิจในกลุ่มให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นต้องมีการอาศัยการทำงานร่วมกันประกอบด้วยผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่โดยมีการปฏิบัติหน้าที่จัดการดูแลซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าท่องเที่ยวยิ่งขึ้น ในส่วนของการทำงานจะมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ด้านตรวจความปลอดภัย ในพื้นที่น้ำตกกบตุง โดยมีตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งตำบลลำพะยา มีทั้งหมด ทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านเหนือ หมู่ที่ 2 บ้านลำพะยา หมู่ที่ 3 บ้านพรุ หมู่ที่ 4 บ้านท่าเนียบ หมู่ที่ 5 บ้านตะวันออก หมู่ที่ 6 บ้านทองลัน หมู่ที่ 7 บ้านต้นหยี ซึ่งมีการรับผิดชอบดูแลหมุนเวียนกันไปทุกสัปดาห์ เพื่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา เป็นเกณฑ์หลักโดยร่วมกันกับ 4 องค์กร ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กรภาคประชาชน โดยให้แต่ละฝ่ายได้มีความร่วมมือในการจัดการ โดย คำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่มาซึ่งกลุ่มองค์กรทั้ง 4 นี้ มีช่องทางติดต่อสื่อสารผ่านไลน์ กลุ่มเป็นหลักในการประสานงานและเป็นสิ่งที่ง่ายสะดวกรวดเร็ว โดยให้แต่ละฝ่ายนั้น มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ของตนเองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนร่วม

จากการสัมภาษณ์ลำดับที่สาม นาย ธัญญา แก้วเจริญ กำนันตำบลลำพะยา

1. ด้านผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน

เมื่อมีนักท่องเที่ยวมาด้วยกันหลายๆคนในพื้นที่ลำพะยา ทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาก็ มีการประสานงานกับ 4 องค์กรหลัก ที่ทำหน้าที่ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเมื่อนักท่องเที่ยวมา 4 องค์กรหลักนี้ ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี โดยมีฝ่ายเก็บขยะจัดการพื้นที่ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมี

การทำกระเปาะสาน ให้นักท่องเที่ยวได้ดูอีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย ตำบลลำพะยานั้น ทุกๆองค์กรมีความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันสามัคคีกันได้ดี

2. ด้านผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

การทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นต้องทำงานเป็นทีมซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา มี 4 องค์กรหลัก ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามกระบวนการขั้นตอนที่กำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

3. ด้านผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

การจัดระเบียบงานของกลุ่ม 4 องค์กรแหล่งท่องเที่ยวตำบลลำพะยา มีการแบ่งหน้าที่เป็นเวรประจำวัน อาทิเช่นวันนี้เป็นเวรของหมู่ที่ 1 ก็ให้หมู่ที่ 1 ไปเฝ้าดูแลรักษาความปลอดภัยทั้งวันเลย วันพรุ่งนี้เป็นเวรของหมู่ที่ 2 ก็ให้หมู่ที่ 2 ไปเฝ้าดูแลรักษาความปลอดภัยทั้งวันเลยจัดเป็นเวรประจำวัน ให้แต่ละหมู่บ้านไปเฝ้าดูแลรักษาความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา จะดูแลบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยดูแลเกี่ยวกับการจัดการขยะส่วนกำนันผู้ใหญ่บ้านจะดูแลเกี่ยวกับรักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว ส่วนกำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่อำนวยความสะดวกความปลอดภัยเป็นหลักรวมไปถึงนักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตำบลลำพะยา

จากการสัมภาษณ์ลำดับที่สี่ นายสุรพล แก้วไกรสี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6

1. ด้านผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา เป็นแกนหลักโดยมีเครือข่าย ที่จัดการแหล่งท่องเที่ยว 4 องค์กรหลักประกอบด้วย ท้องถิ่นได้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา ท้องที่ ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงาน ราชการได้แก่โรงเรียน กลุ่มองค์กร ได้แก่ ภาคประชาชน อสม และสภาเด็กเยาวชนของตำบลลำพะยา ซึ่งทั้ง 4 องค์กรหลักนี้ได้ทำงานร่วมกัน เมื่อมีนักท่องเที่ยวภายนอกมาเป็นกลุ่มทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาจะมีการประสานไปยังฝ่ายต่างๆไม่ว่าจะเป็นฝ่ายด้านความ

ปลอดภัย หรือกลุ่มอาหารกลุ่มทำขนม และทางองค์การบริหารส่วนตำบลพะยามีการบริการรถจักรยานยนต์ท่องเที่ยวไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆในตำบล

2. ด้านผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

การทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นต้องทำงานเป็นทีมซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา มี 4 องค์กรหลัก ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามกระบวนการขั้นตอนที่กำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

3. ด้านผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

มีการวางแผนงานจัดระเบียบงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาเป็นผู้ประสานงานกับกลุ่มที่จัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้กลุ่มไลน์ในการประสานติดต่อเมื่อมีนักท่องเที่ยวมาเตรียมของ เช่น อาหาร ขนมประจำถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้อีกด้วย ซึ่งกลุ่มการ จัดการแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 องค์กรนี้มีความร่วมมือกันเป็นอย่างดี

คำถามชาวบ้านคนที่ 1

1. ผู้นำได้มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

กล่าวว่ามีการจัดการเกี่ยวกับการเก็บขยะเป็นส่วนมาก เพราะที่น้ำตกบูตงมีนักท่องเที่ยวหรือชาวบ้านในตำบลนำอาหารขึ้นไปทานด้านบนน้ำตก

2. มีกลุ่มที่จัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

กล่าวว่ามีแต่จะเป็นหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา ที่เป็นแกนหลักเป็นแกนนำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3. คุณได้มีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

ได้มีส่วนร่วมและได้เปิดกลุ่มจักสานกระเป๋ายางพาราเพื่อเป็นสินค้าโอท็อปให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว

4. เมื่อนักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลลำพะยานักท่องเที่ยวได้สร้างรายได้ อะไรบ้างให้กับชุมชน

อาทิเช่นเวลาที่ชาวบ้านในพื้นที่ได้ว่างเว้นจากการทำเกษตรกร กรีดยางพารา มีการค้าขายให้กับ นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นรายได้อีกส่วนหนึ่ง รวมทั้งมีการตั้งกลุ่มจักสานกระเป๋ายางพาราเป็นสินค้า โอท็อปมีแผนการที่จะเป็นสินค้าที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว เป็นสินค้าระดับตำบลมารวมกันที่หมู่ที่ 6 เมื่อนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในช่วงฤดูแล้งก็จะส่งผลกระทบต่อให้กับสถานที่ท่องเที่ยวก็คือขยะเป็นหลัก มีถังขยะมีป้ายเรียบร้อยแต่นักท่องเที่ยวบางส่วนก็ยังทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง

5. ผู้นำได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนอย่างไร

มีเพจ Facebook กลุ่มเยาวชน TYC ประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา มีการถ่ายทอดสด Live สด เป็นประจำผ่านช่องทางเพจดังกล่าว

6. ผู้นำได้มีการจัดสรรเกี่ยวกับงานด้านรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวหรือไม่

ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวในตำบลลำพะยามีการตั้งแคมป์เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อนนอนค้างคืนใน ส่วนของผู้นำได้มีการจัดสรรเป็นฝ่ายดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นไกด์นำเที่ยว นำทางให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในตำบลลำพะยา

7. เสนอแนะอะไรบ้างให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหน้าตบูกุดง

ให้นักท่องเที่ยวตระหนักเรื่องความสะอาดรวมไปถึงเรื่องพฤติกรรมทะเลาะวิวาทซึ่งนักท่องเที่ยว อย่าให้มีพฤติกรรมเช่นนี้ ให้อยู่ในความสงบ อยากรที่จะให้นักท่องเที่ยวได้มาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลลำ พะยาไม่มีเหตุการณ์ที่ไม่ดีได้เกิดขึ้น

8. เสนอแนะด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมเกี่ยวกับการเดินป่าการตั้งแคมป์พักผ่อนอยากที่จะให้เป็นที่พักผ่อนเป็นที่รู้จักให้กับ ผู้คนให้มากกว่านี้ เป็นแหล่งเรียนรู้การเดินป่าและอยากให้ผู้คนได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวของตำบลลำพะ ยาให้มากขึ้น

9. เสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมอะไรบ้าง

กล่าวว่าด้านการมีส่วนร่วมอยากที่จะให้ชาวบ้านในพื้นที่ ได้มีส่วนร่วมในการขายสินค้าในพื้นที่ที่ได้ ผลิต อยากที่จะส่งเสริม ณ.ตอนนี้เป็นอย่างยิ่ง

ชาวบ้านคนที่ 2

1. ท่านมองว่าผู้นำได้มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

การจัดการในเรื่องของด้านขยะ ทางตำบลได้มีการจัดกิจกรรมเก็บขยะสร้างบุญภายในตำบลลำพะยา ภายใต้โครงการ ลำพะยา สังคมเอื้อไมตรี และให้ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยในการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย

2. มีกลุ่มที่จัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

กลุ่มที่จัดการแหล่งท่องเที่ยวส่วนมากที่เห็นชัดก็คือกลุ่ม วิสาหกิจในชุมชนรวมทั้งผู้นำในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่ นายกำนัน หรือประชาชนในตำบล เมื่อถึงเวลาที่มีการเชิญชวนประชาชนให้เก็บขยะกวาดขยะประกาศเสียงตามสายหรือบางครั้งก็ประกาศในเพจให้ประชาชนมาร่วมตัวกัน

3. แล้วท่านมีส่วนร่วมในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

ได้เข้าไปมีส่วนร่วมทุกครั้ง เมื่อทางองค์กรได้จัดกิจกรรมต่างๆขึ้น ภายในตำบลลำพะยา

4. เมื่อมีนักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลลำพะยา นักท่องเที่ยวได้สร้างรายได้ อะไรบ้างให้กับชุมชน

ดังกล่าวโดยช่วงเดือนเมษายนซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อนและมีประชาชนมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตำบลลำพะยาอย่างน้ำตกบูตงเยอะ จึงสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างมากโดยประชาชนในตำบลลำพะยาไปค้าขายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีการค้าขายให้กับนักท่องเที่ยวนั้นทำให้ประชาชนมีรายได้ดีขึ้นเป็นอย่างมาก

5. ผู้นำได้มีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนอย่างไร

ทางหอประชุมจะมีการประกาศแจ้งล่วงหน้าหรือเพจ Facebook กลุ่มเยาวชน TYC เพจ Facebook ประชาสัมพันธ์องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

6. ผู้นำได้มีการจัดสรรเกี่ยวกับงานด้านรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวหรือไม่

ได้มีการจัดสรรดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวอย่างแน่นอนเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีการตั้งแคมป์เพื่อให้นักท่องเที่ยวมาพักผ่อนนอนค้างคืนผู้นำจึงมีการจัดสรรดูแลเรื่องความปลอดภัยดังกล่าวรวมถึงเป็นไกด์นำเที่ยวมาให้แก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตำบลลำพะยาอีกด้วย

7. ท่านอยากที่จะเสนอแนะอะไรให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตำบลลำพะยา ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวตระหนักในเรื่องของความสะอาดเป็นอย่างมาก
8. เสนอแนะอะไรบ้างในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวหรือนักเรียนนักศึกษาที่มาทำกิจกรรมในแหล่งพื้นที่น้ำตกได้อุรุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไม่ทำลายธรรมชาติ
9. เสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมอะไรบ้าง
ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวหรือนักเรียนนักศึกษาที่มาทำกิจกรรมในแหล่งพื้นที่น้ำตกได้อุรุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไม่ทำลายธรรมชาติและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลลำพะยาให้มากยิ่งขึ้น ขับเคลื่อน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศร่วมกับผู้นำในพื้นที่ทำให้เป็นที่แพร่หลายเป็นที่รู้จักของผู้คนมากยิ่งขึ้น

ชาวบ้านคนที่ 3

1. ผู้นำมีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่
มีการจัดการอย่างแน่นอนโดยเฉพาะเรื่องการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงจัดสรรพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวว่าจุดไหนให้ประชาชนเล่นน้ำผ่อนคลายได้และจุดไหนประชาชนไม่สามารถเล่นน้ำได้
2. มีกลุ่มที่จัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่
มีแต่ไม่ใช่เป็นผู้นำในชุมชนเป็นผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาที่เป็นแกนหลักในการจัดการในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว
3. แล้วท่านมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่
ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเนื่องจากกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เน้นส่วนร่วมในการร่วมมือในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

4. เมื่อนักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลลำพะยานักท่องเที่ยวได้สร้างรายได้ อะไรบ้างให้กับชุมชน

เมื่อนักท่องเที่ยวมาส่วนมากก็จะซื้อของตามร้านต่างๆในหมู่บ้านก่อนถึงน้ำตกซึ่งชาวบ้านก็พลอยที่จะมีรายได้ในการค้าขายและอีกทั้งก็ยังสร้างรายได้ให้กับ กลุ่ม วิสาหกิจชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเป็นกลุ่มทำสบู่ หรือกลุ่มกระเป๋าสาน

5. ผู้นำได้มีการประชาสัมพันธ์ ให้กับประชาชนอย่างไร

ตำบลลำพะยามีเสียงตามสายซึ่งทุกๆวันของตอนเย็น มีการประกาศข่าวต่างๆ และเมื่อมีกิจกรรมที่จะจัดขึ้นก็มีการประกาศตามเสียงตามสายเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ อีกทั้งกลุ่มไลน์ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่คนส่วนมากเล่นกัน ซึ่งเป็นการประสานงานที่ง่ายได้รวดเร็ว

6. ผู้นำได้มีการจัดสรรเกี่ยวกับงานด้านรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวหรือไม่

ผู้นำให้ความสำคัญให้ความตระหนักในเรื่องนี้เป็นอย่างมากเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีการเดินป่าเส้นทางศึกษาชมธรรมชาติรวมไปถึงตั้งแคมป์พักแรมค้างคืนให้กับนักท่องเที่ยวเลยให้ความสำคัญในด้านรักษาความปลอดภัยด้านนี้เป็นอย่างดี

7. ท่านอยากที่จะเสนอแนะอะไรให้กับ นักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตำบลลำพะยา

อยากให้นักท่องเที่ยวตระหนักในเรื่องของความสะอาดคือการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาได้รังสรรค์อำนวยความสะดวกจัดตั้งถังขยะไว้ให้แล้วแต่มีประชาชนบางกลุ่มที่ยังไม่ตระหนักในเรื่องนี้

8. อยากที่จะเสนอแนะอะไรบ้างในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

อยากที่จะให้กิจกรรมการเดินป่าศึกษาเส้นทางธรรมชาติตั้งแคมป์พักแรมค้างคืนเป็นที่รู้จักกับผู้คนไปทั่วรวมไปถึงอยากให้มีรีสอร์ทโฮมสเตย์เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวของตำบลลำพะยา

9. อยากที่จะเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมอะไรบ้าง

อยากที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลลำพะยาร่วมกันกับผู้นำขององค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาที่เป็นแกนหลักเป็นแกนนำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตำบลลำพะยา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่าขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า ครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านพื้นที่ 2. ด้านการจัดการ 3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ 4. ด้านการมีส่วนร่วมที่ท่องเที่ยว ซึ่งผู้นำของตำบลลำพะยา ที่ได้มีการเสนอแนะทั้ง 4 ด้านดังนี้

เสนอแนะคนที่ 1

1. ด้านพื้นที่

- ส่งเสริมให้หน่วยงานทางหลวงชนบทเข้ามาปรับปรุงถนนตลอดเส้นทางทางการไปน้ำตก ซึ่งบางส่วนถนนมีการชำรุดเป็นหลุมทำให้เกิดการขั้ล้าบากต่อนักท่องเที่ยว

2. ด้านการจัดการ

- ส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว ให้รถเก็บขยะได้เข้าไปเก็บขยะให้บ่อยขึ้นเพราะบางครั้ง มีขยะที่ล้นถังหรือบางครั้งนักท่องเที่ยวกินอาหารเสร็จแล้วทิ้งไม่เป็นที่เป็นทาง

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

- ส่งเสริมให้เยาวชนรุ่นหลังได้เข้ามามีส่วนร่วมเมื่อมีจัดกิจกรรมจิตอาสาของตำบลลำพะยา และกิจกรรมด้านต่างๆ

4. ด้านการมีส่วนร่วม

- ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานในการกำกับดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้ผู้อื่นหรือผู้ที่มาท่องเที่ยวมาทำลายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

เสนอแนะคนที่2

1. ด้านพื้นที่

- ส่งเสริมให้มีการบูรณาการในส่วนของบางพื้นที่ที่ยังชำรุดอยู่ เช่น ถนนหรือทางลงเล่นน้ำ ให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวได้มีความสะดวกสบาย

2. ด้านการจัดการ

- ส่งเสริมการพัฒนาอำนวยความสะดวก จัดทำเส้นทางเดินชมธรรมชาติปรับปรุงถนนหรือที่จอดรถเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

- ส่งเสริมให้เด็กๆเยาวชนคนรุ่นหลังมีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ละครั้งที่ องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาได้จัดขึ้น เช่น กิจกรรมการเก็บขยะตาม ทางเข้าน้ำตกหรือบริเวณน้ำตกบุดง

4. ด้านการมีส่วนร่วม

- ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว น้ำตกบุดง ได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ซึ่ง นักท่องเที่ยวบางคนทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางทำให้เกิดความยากลำบากในการเก็บขยะเพราะทางหน่วยงานที่มาเก็บก็เก็บตามจุดที่ตั้งถังขยะ

เสนอแนะคนที่3

1. ด้านพื้นที่

- ส่งเสริมการขยายเส้นทางเดินและเส้นทางเดินที่ชัดเจนสำหรับการรับรู้อย่างเป็นทางการ วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม้หรือหินเพื่อให้เป็นไปตามธรรมชาติ

2. ด้านการจัดการ

- ส่งเสริมให้ทำป้ายบอกทางเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับน้ำตกและจุดบริการต่างๆ เช่น ศูนย์ข้อมูล, ร้านค้า, และห้องน้ำ

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

- ส่งเสริมเชิญชวนชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่น้ำตก เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

4. ด้านการมีส่วนร่วม

- ส่งเสริมการสื่อสารระหว่างชุมชนนักท่องเที่ยวและผู้จัดการน้ำตก เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวคิดในการมีส่วนร่วมของน้ำตก

เสนอแนะคนที่ 4

1. ด้านพื้นที่

ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงเส้นทางขึ้นไปบนน้ำตกบูตง เพราะถนนบางจุดเป็นหลุมเป็นบ่อ ทำให้เกิดอุปสรรคเกิดความลำบากให้กับประชาชนนักท่องเที่ยวที่ได้มาท่องเที่ยว

2. ด้านการจัดการ

ส่งเสริมติดตั้งถังขยะและถังรีไซเคิลในจุดสำคัญ พร้อมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รู้ในการทิ้งขยะ

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

ส่งเสริมการจัดงานแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยให้ชุมชนมีบทบาทในการแสดงและเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามามีบทบาทในการแสดงด้วย

4. ด้านการมีส่วนร่วม

ส่งเสริมเชิญชวนชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมทำความสะอาดน้ำตก ซึ่งจะช่วยสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา และเพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวทางการศึกษาเชิงสังคมวิทยา ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่ามี 3 ประการ ได้แก่ 1) ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน 2) ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน

ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกันโดยองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยาเป็นแกนกลางหลักในการประสานงานร่วมกันระหว่างองค์กรหลักในพื้นที่ ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่ซึ่งมีการประสานงานในประเด็นการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งผู้นำมีบทบาทสำคัญในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยผ่านวิธีการสำคัญที่ทำให้สมาชิกอยู่ร่วมกันโดยการใช้แอปพลิเคชันกลุ่มไลน์เป็นสื่อกลางในการประสานงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในตำบลลำพะยาซึ่งผู้นำในการประสานงานถือเป็นบุคคลที่มีภาวะการเป็นผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสร้างแรงบันดาลใจเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเห็นคุณค่าในความเป็นผู้นำ มีการสื่อสารที่ชัดเจนให้ข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายและแผนการจัดการเพื่อให้สมาชิกเข้าใจและรู้สึกมีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็นต่าง เปิดโอกาสกับสมาชิกแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทำให้มีความรู้สึกว่าคุณค่าความคิดเห็นของเขามีค่าเช่นกัน อีกทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่ทำให้สมาชิกแต่ละคนได้สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นขึ้น

2. ด้านผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

ผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบไปด้วย ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สามารถจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติการกิจต้องมีคุณลักษณะที่มีใจรักกับธรรมชาติ ต้องมีเวลา และสามารถดึงศักยภาพ และสามารถเชิญชวนผู้คนทุกกลุ่มให้เข้าร่วมกิจกรรม ในการปฏิบัติการกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต้องผ่านการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่มีแกนนำหลักในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยมีประธาน รองประธาน เลขา เหรัญญิก และฝ่ายประชาสัมพันธ์ โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละคน เช่น ฝ่ายประชาสัมพันธ์มีการโพสต์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจมากขึ้น และต้องมีกระบวนการมีส่วนร่วม และมีการประชุมติดตาม ส่งเสริมให้เยาวชน รุ่นใหม่ๆให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มเพื่อให้เกิดการต่อและสนับสนุนการทำงานเป็น

การปฏิบัติการกิจในกลุ่มให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นต้องมีการอาศัยการทำงานร่วมกันประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ และกลุ่มองค์กรต่างๆในพื้นที่โดยมีการปฏิบัติหน้าที่จัดการดูแลซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการจัดการดูแลแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าท่องเที่ยวยิ่งขึ้น ในส่วนของการทำงานจะมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ด้านตรวจความปลอดภัย ในพื้นที่น้ำตกบุดง โดยมีตัวแทนแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งตำบลลำพะยาทั้งหมด ทั้งหมด 7 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ 1 บ้านเหนือ หมู่ที่ 2 บ้านลำพะยา หมู่ที่ 3 บ้านพรุ หมู่ที่ 4 บ้านท่าเนียบ หมู่ที่ 5 บ้านตะวันออก หมู่ที่ 6 บ้านทองลัน หมู่ที่ 7 บ้านต้นหยี ซึ่งมีการรับผิดชอบดูแลหมุนเวียนกันไปทุกสัปดาห์ เพื่อให้เกิดการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

องค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา เป็นเกณฑ์หลักโดยร่วมกันกับ 4 องค์กร ได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานราชการ กลุ่มองค์กรภาคประชาชน โดยให้แต่ละฝ่ายได้มีความร่วมมือในการจัดการ โดย คำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่มาซึ่งกลุ่มองค์กรทั้ง4นี้ มีช่องทางติดต่อสื่อสารผ่านไลน์ กลุ่มเป็นหลักในการประสานงานและเป็นสิ่งที่ย่างสะดวกรวดเร็ว โดยให้แต่ละฝ่ายนั้น มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ของตนเองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตำบลลำพะยา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่าขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า ครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านพื้นที่

- ส่งเสริมให้หน่วยงานทางหลวงชนบทเข้ามาปรับปรุงถนนตลอดเส้นทางทางการไปน้ำตก ซึ่งบางส่วนถนนมีการชำรุดเป็นหลุมทำให้เกิดการขับขี้ลำบากต่อนักท่องเที่ยว

2. ด้านการจัดการ

- ส่งเสริมติดตั้งถังขยะและถังรีไซเคิลในจุดสำคัญ พร้อมการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รู้ในการทิ้งขยะ

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

- ส่งเสริมเชิญชวนชุมชนและนักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมทำความสะอาดพื้นที่น้ำตก เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม

4. ด้านการมีส่วนร่วม

- ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานในการกำกับดูแลพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้ผู้อื่นหรือผู้ที่มาท่องเที่ยวมาทำลายสิ่งแวดล้อมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

อภิปราย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถพิจารณาได้ 3 ด้าน ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านที่1) คือ ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน ด้านที่ 2) คือ ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้านที่3) คือ ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม ในประเด็นที่ 2 คือ ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 1) เสนอแนะด้านพื้นที่ 2) เสนอแนะด้านการจัดการ 3) เสนอแนะด้านกิจกรรมและกระบวนการ 4) เสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุล.(2556). ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำไว้ 3 ประการดังนี้

1. ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน (Maintenance of Membership)หมายถึงจะต้องอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่ม มีความสัมพันธ์คนในกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่มทำให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน

2. ผู้ปฏิบัติภารกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Objective Attainment) หมายถึงเขาจะต้องรับผิดชอบในกระบวนการ วิธีการทำงานด้วยความมั่นคงและเข้าใจได้ และเขาจะต้องทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

3. ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม (Group Interaction Facilitation) หมายถึงเขาจะต้องปฏิบัติงานในทางที่อำนวยความสะดวก วกให้จัดการสัมพันธ์และปฏิบัติดีด้วยดีของสมาชิกในกลุ่ม การติดต่อสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นกรรرويให้หน้าที่บรรลุเป้าหมาย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าได้มีการเสนอแนะแนวทางในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่1)เสนอแนะด้านพื้นที่ ด้านที่2)เสนอแนะด้านการจัดการ ด้านที่3)เสนอแนะด้านกิจกรรมและกระบวนการ ด้านที่4)เสนอแนะด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ; (2542) กล่าวถึงขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า ครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ที่ประกอบด้วย การพิจารณาด้านพื้นที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการผู้เกี่ยวข้องและการจัดการดังนี้คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่ของแหล่งนั้นเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม การยื่นครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษา เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง ทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเพื่อก่อประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้ หมายความว่า รวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. เพิ่มช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว การสนับสนุนจากภาครัฐ ขอกการสนับสนุนจากภาครัฐในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
2. บทบาทผู้นำควรเข้ามามีบทบาทในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น
3. ผู้นำควรเข้ามาปรับปรุงพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีความสะดวกยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ โครตสมบัติ.(2553). การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตแก่งสามพันโบก. อำเภอโพธิ์ไทร. จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ไกรสร ภาคาพรด. (2565). การพัฒนาภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลิ้นช้างอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 108 หน้า. อาจารย์ที่ปรึกษา :ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พานสุวรรณ.
- จารุวรรณ อ่องเอี่ยม. (2550). บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ศึกษากรณีตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร.มหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ์.(2562). บทบาทผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี.วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย.ปีที่9 ฉบับที่3.หน้า12-31
- ณัฐกานต์ รุ่งเรือง. (2559). องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและภูมืองค์มา ตำบลแก่งเค็ง อำเภอภูซำบ้านอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิยม พัฒนศรี. (2565). บทบาทการพัฒนาท้องถิ่นของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครปฐม. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่7. ฉบับที่1. หน้า127-130
- นิตาชล เตจ๊ะขอด. (2562). บทบาทของผู้นำในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นันทพงศ์ แดนสิงห์. (2565). บทบาทผู้นำท้องถิ่นกับการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. ปีที่8. ฉบับที่11. หน้า4-11.

- ปิยาภรณ์ พูลชัย. (2565). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความคิดเห็นของครูผู้สอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธัญญามาส โลงนันทน์. (2557). ภาวะผู้นำและแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน. วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
- พระสมชาย จนทสาโร. (2562). บทบาทผู้นำชุมชนกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนสุขฤดี แขวงท่าแร่ เขตบางเขน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พระสุธา หอทอง. (2567). บทบาทที่คาดหวังเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุมชน. อำเภอเมือง. จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ภัทรพร วีระนาคินทร์. (2553). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีรยุทธ งามจิตร. (2562). คุณสมบัติของผู้นำกับการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติวารสารสหศาสตร์. ปีที่ 21. ฉบับที่ 1. หน้า 19-25.
- วงศกร เพียรชนะ. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในยุควิถีใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- วลัยพร สุขปลั่ง. (2557). บทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติอย่างยั่งยืนในพื้นที่น้ำตกแก่งลำดวน อำเภอน้ำจืด จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ศิริพงษ์ กลั่นไพฑูรย์. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยนเรศวร
- สนิท บุญราศรี. (2565). รูปแบบการจัดการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลาในอนาคต. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- สุริยญา อุไรรัตน์. (2554). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทะเลสาบสงขลา**
วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว.
มหาวิทยาลัยนเรศวร
- เสรี สีแดง. (2557). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารและสมาชิกเทศบาลเมืองบางบัวทอง อำเภอบางบัว**
ทอง จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ วิทยาลัยทองสุข
- อัมรินทร์ พานัด. (2563). **อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการ**
ปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอโพธารมย์ จังหวัดนครพนม.
วิทยานิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บุคลากรกรม

นิทัศน์ สีชมพู (27 กันยายน 2567). รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์
วิญญู ทองงาม (19 กันยายน 2567). รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์
ธัญญา แก้วเจริญ (19 กันยายน 2567). กำนันองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์
สุรพล แก้วไกรสี (6 ตุลาคม 2567). ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์
ศิริณี สมสุข (6 ตุลาคม 2567). ชาวบ้าน หมู่ที่ 6 ตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์
การิม๊ะห์ ดอรอนิง (6 ตุลาคม 2567). ชาวบ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์
อำนวย เหล็กศรี (6 ตุลาคม 2567). ชาวบ้านหมู่ที่ 4 ตำบลลำพะยา. สัมภาษณ์

ภาพผนวก ก
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อพิเศษ : บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง
จังหวัดยะลา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือเพื่อนำไปใช้ศึกษาบทบาทผู้นำในการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สำหรับ เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้นำที่จัดการแหล่งท่องเที่ยว ได้ทำการศึกษา
เอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของการวิจัยและแบบสัมภาษณ์

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ มีทั้งหมด 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อพิเศษ : บทบาทผู้นำในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตำบลลำพะยา อำเภอเมือง
จังหวัดยะลา

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ

.....สถานที่สัมภาษณ์

.....เริ่ม

สัมภาษณ์เวลา.....จนถึงเวลา

.....

ผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

.....

ตำแหน่ง/อาชีพ.....ประสบการณ์ในการทำงาน

.....รายได้.....เพศ.....

อายุ.....การศึกษา.....ภูมิสำเนา.....

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ 1 ของการศึกษา

3.1 ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกกลุ่มอยู่ร่วมกัน

3.1.1 มีการประสานงานกับกลุ่มสมาชิกที่จัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

3.1.2 กลุ่มสมาชิกที่จัดการแหล่งท่องเที่ยวมีฝ่ายไหนบ้าง

3.1.3 ทำอย่างไรให้มีความสัมพันธ์และสามัคคีกับสมาชิกในกลุ่มในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3.1.4 ทำอย่างไรให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

3.2 ผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์

3.2.1. ทำอย่างไรให้การปฏิบัติการกิจของกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

3.2.2. วัตถุประสงค์ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง

3.3.3. มีการแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบในกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

3.3.4. มีกระบวนการการทำงานในกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไรให้มีความมั่นคง

3.3 ผู้อำนวยการให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม

3.3.1. มีการจัดระเบียบงานในกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

3.3.2. มีการปฏิบัติกับสมาชิกในกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

3.3.3. มีการติดต่อสื่อสารในกลุ่มการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

3.3.4. มีการทำหน้าที่ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างไรให้บรรลุถึงเป้าหมาย

ส่วนที่ 4 ประเด็นคำถามตามวัตถุประสงค์ 2 ของการศึกษา

- 4.1. เสนอแนะอะไรบ้างด้านพื้นที่
- 4.2. เสนอแนะอะไรบ้างด้านการจัดการ
- 4.3. เสนอแนะด้านอะไรบ้างกิจกรรมและกระบวนการ
- 4.4. เสนอแนะอะไรบ้างด้านการมีส่วนร่วม

ภาพผนวก ข
ภาพกิจกรรมลงพื้นที่เก็บข้อมูล

ภาพที่ 1 ลงพื้นที่สัมภาษณ์รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

ภาพที่ 2 ลงพื้นที่สัมภาษณ์รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลลำพะยา

ภาพที่ 3 ลงพื้นที่สัมภาษณ์กำนันตำบลลำพะยา

ภาพที่ 4 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ใหญ่อำเภอบ้านหมี่ที่ 6 ตำบลลำพะยา

ภาพที่ 5 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้านหมี่ที่ 6 ตำบลลำพะยา

ภาพที่ 6 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้านหมี่ที่ 5 ตำบลลำพะยา

ภาพที่ 7 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้านหมู่ที่ 4 ตำบลลำพะยา

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัยคนที่ 1

ชื่อ-นามสกุล: นาย บาซิล มะมิง

วัน/เดือน/ปีเกิด: 30 มิถุนายน 2545

ที่อยู่: 241 หมู่ 12 ตำบลฉลุง อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ประวัติการศึกษา: ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประวัติผู้วิจัยคนที่ 2

ชื่อ-นามสกุล: นาย อิมรอน อาแด

วัน/เดือน/ปีเกิด: 22 เมษายน 2546

ที่อยู่: 35/6 หมู่ 8 ตำบลบานา อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ประวัติการศึกษา: ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ประวัติผู้วิจัยคนที่ 3

ชื่อ-นามสกุล: นาย ฮาดี ยูติกา

วัน/เดือน/ปีเกิด: 1 กรกฎาคม 2545

ที่อยู่: 70 หมู่ 2 ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

ประวัติการศึกษา: ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

